

Motion till riksdagen

1988/89:Jo810

av Sylvia Pettersson m.fl. (s)

Miljöpolitik för Stockholms län

Målet för miljöpolitiken är att skapa en god livsmiljö för alla människor. Miljön är vår gemensamma egendom som ska ärvas av kommande generationer. Värnet av vår miljö är därför ett gemensamt ansvar som kräver såväl politiska beslut och kollektiva lösningar som enskilda människors engagemang och medverkan. Hänsyn till miljön måste vara ett självklart inslag i all verksamhet.

Miljön i Storstockholmsområdet

Man kan konstatera att allt fler forskare utgår från att luftföroreningarna i ett storstadsområde påverkar människors hälsa negativt.

En mycket viktig uppgift blir att se till att befolkningsökningen i Storstockholm inte leder till att viktiga förutsättningar för en god livsmiljö sätts ur spel.

Våra strävanden bör koncentreras på

- att minska störningarna av trafiken
- att minska utsläppen i luften
- att säkerställa sjöarna och vattendragen samt de för regionen viktiga gröna områdena.

Minska störningarna av trafiken

Mycket betydande miljövinster kan göras genom att vi minskar trafikvolymen. Vi skall sträva efter att eliminera bullret och de föroreningar som trafiken för med sig.

För att uppnå en minskning av trafikvolymen måste stora krav ställas på kollektivtrafiken, så att den blir ett likvärdigt alternativ till bilåkandet. För att kollektivtrafiken på både spår och väg skall bli attraktivare för fler, måste den bli säkrare, snabbare och bekvämare. Den måste också vara billig.

För att öka framkomligheten för bussarna skall flera körfält reserveras för kollektivtrafiken. För att öka tillgängligheten skall det finnas infartsparkeringar vid pendeltågsstationerna och vid tunnelbanestationerna.

Slutsatsen blir att det kommer att bli nödvändigt att långsiktigt öka investeringarna för både kollektivtrafiken och för vägnätet i Stockholms län. Stockholms läns andel av de statliga investeringsmedlen för sådana ändamål måste därför öka.

Regeringen anger i budgetpropositionen att man överväger ytterligare

finansieringskällor för det statliga vägnätet. Vägverket kommer därför att utreda förutsättningarna för en avgiftsfinansiering av vägnätet.

Utredningar om regionala vägavgifter pågår. Om utredningarna visar att miljöavgifter är nödvändiga för att komma tillrätta med de problem som trafiken medför, måste sådana övervägas. För Stockholms län kan en möjlighet vara att kräva SL:s månadsmärke för att få köra bil i delar av Stockholms län. Miljöavgifterna skall inte ha formen av avgiftsbelagda vägar eller biltullar. Inkomster från sådana miljöavgifter skall användas till förbättringar av främst kollektivtrafiken.

Riksdagen bör medverka till att skapa förutsättningar för regionala miljöavgifter.

Den långsiktiga lösningen på trafikens miljöstörningar i storstadsområdena måste vara en förbättring av fordonen.

Ett mycket starkt och tydligt krav på ett industriellt utvecklingsarbete i denna riktning måste därför ställas på bilindustrierna. Det räcker inte med de krav som kommer att införas 1992 och 1994. För trafiken i storstäderna krävs redan nu beslut om avgaskrav, som i praktiken eliminerar alla utsläpp.

Detta är ett utomordentligt långtgående krav, som, om det skall kunna realiseras, fordrar beslut av riksdagen redan nu.

Redan på kort sikt måste vi vidta åtgärder som gör att vi kan minska de miljöstörningar som kommer från dagens ökande trafik med bilar, bussar och lastfordon. Högsta hastighet på motorvägarna måste kunna sänkas från 110 km/tim. Ytterligare tungt trafikerade vägsträckor bör få 70 km/tim. under högttrafiktid. En sådan minskning av topphastigheterna medför endast obetydliga restidsökningar i vår region med sina relativt korta avstånd i de centrala delarna, men minskade avgasutsläpp, minskat buller och färre olyckor.

För att motivera oss som bilförare att sänka hastigheten vid bilkörning behövs stora informationsinsatser. Det är viktigt att informationen är positiv och konkret, så att alla fördelar som följer av sänkta hastigheter redovisas.

Tjänstebilarna svarar för en betydande del av den ökade bilanvändningen i Stockholms län. Den nya förmånsbeskattningen stimulerar genom sin konstruktion ett ökat bilresande samtidigt som den inte tar hänsyn till tjänstebilens avgasrening. Dieselmotorer och äldre personbilar kan faktiskt få ett lägre förmånsvärde än en katalytiskt renad bil. Även om beskattningen av tjänstebil är föremål för överväganden i inkomstskatteutredningen finns det enligt vår mening all anledning att redan nu ändra bestämmelserna så att de får en mer miljömässig inriktning.

Den fortgående ökningen av antalet passagerare och flygrörelser över regionen måste leda till striktare miljökrav för allt flyg.

Mark och vatten runt Arlanda flygplats visar tydliga tecken på miljöskador av användningen av glykol och urea.

Berörda myndigheter bör åläggas att anordna fasta avisningsplatser, liksom att genomföra en sanering av de kemikalier som finns i marken runt Arlanda.

Det är också motiverat med miljövänligare transporter till och från Arlanda. En järnvägsförbindelse till Arlanda via en inkoppling till SJ:s stambanenät kan få betydelse för hela Mellansverige.

Ökad hushållning för bättre miljö

Mot. 1988/89

Jo810

De totala utsläppen i luften i Storstockholmsregionen måste reduceras.

Energiförsörjningen, industriella processer och avfallshanteringen måste samordnas i former som svarar mot högt ställda krav på skydd av miljön. På så sätt kan man minska antalet utsläppskällor och göra det möjligt för de olika intressena att gå samman om bästa möjliga teknik.

Energianvändningen i regionen bör inriktas på ett ökat utnyttjande av naturgas och lägsta möjliga användning av olja och kol, men också av elektricitet, för att vi skall kunna avveckla kärnkraften. Vidare måste producenter och konsumenter delta i en målmedveten hushållning med energin.

Med en sådan inriktning når vi maximal miljöhänsyn, ökad energihushållning och säkrare möjligheter att avveckla kärnkraften.

För storstadsområdena med sina stora förbrukningsvolymmer och sina begränsade områden för avfallsdeponering är en minskning av avfallsmängderna nödvändig.

För att detta skall kunna ske måste tillverkarna av varor och emballage ta ansvar för att utveckla förpackningar och övriga förbrukningsprodukter som är miljövänliga, samt åläggas ett större ansvar för att återta emballage och använda produkter.

Gröna områden – förbättra och bevara

I vår region finns en ständig konflikt mellan behoven att bevara grönområden och att använda marken till annat: bostäder, arbetsplatser, vägar m.m. Konflikten kan gälla enstaka ärenden men i storstadsregionerna är det lika viktigt att se till helheten.

De möjligheter som finns att via naturvårdslagen och naturresurslagen skydda viktiga grönområden bör tillvaratas.

För att kunna bevara så många grönområden som möjligt är det nödvändigt att vi återanvänder tidigare exploaterad mark. Ett exempel på återanvändning är när gamla hamnområden, industriområden, vägar och militära områden kommer till användning som bostadsområden i stället för att ligga oanvända.

Riksdagen bör uttala att statliga markområden, som ej oundgängligen behövs för statliga ändamål, successivt försäljs till kommunerna för bostadsbyggande eller för att bevaras som naturområden, om kommunerna så önskar.

Fritidsboende, friluftsliv och naturtillgångar

Allt högre krav ställs på möjligheter till friluftsliv och fritidsboende i storstadsregionen. Fritidsboendet har redan kommit att bli en viktig del i vår livsmiljö och det är angeläget att vi inte får ökade sociala orättvisor på detta område. Ett ökat fritidsboende kan också bidra till att hålla landskapet öppet och vårdat.

Skärgården och Mälaren är en unik och värdefull del av Stockholms län. Denna del av vår region består av tusentals öar omgivna av i stort sett ganska

friskt och badbart vatten. Så många som möjligt bör få tillfälle att uppleva skärgården och Mälaren och deras möjligheter till rekreation och naturupplevelser. Samtidigt vill vi ha en levande skärgård med fast bosatt befolkning.

De ständigt ökande priserna på mark i dessa områden är ett problem i detta sammanhang.

Det är därför viktigt att privatisering av värdefulla rekreationsområden genom markförsäljning och byggande av fritidsstugor begränsas. Kommunerna bör tvärtom kunna medverka till att strandområden där allmänheten i dag är utestängd, åter kan bli tillgängliga för oss alla.

Riksdagen bör uttala att medel för bevarande av skärgårdslandskapet bör säkerställas.

Mälarens vatten är av stor betydelse för Saltsjöns kvalitet. Avloppsvattnet måste vara maximalt renat, med ständigt bättre och ekologiskt riktiga reningsmetoder. Mälaren är också viktig av en annan orsak – från Mälaren får Storstockholms innevånare sitt färskvatten. Vi måste garantera att Mälarens vatten inte skadas, vare sig genom fartygshaverier eller genom t.ex. påverkan av kemikaliehanteringen i jordbruket.

Riksdagen bör besluta att regeringen snarast ger riksdagen en samlad redogörelse för åtgärder i detta syfte.

För skärgårdskommuner som bl.a. Norrtälje och Värmdö innebär det ökade fritidsboendet risk för allvarliga konsekvenser för tillgång och kvalitet på grundvattnet, såsom brist på färskvatten och saltvatteninträngning. Detta skulle innebära äventyrad vattenförsörjning för generationer framåt.

Riksdagen bör besluta att regeringen vidtar åtgärder för att trygga den framtida grundvattenförsörjningen, som t.ex. generell provning för upptagande av nya vattenområden i särskilt känsliga områden.

Miljöskyddsarbetet i Storstockholm bedrivs av såväl kommuner som landsting och länsstyrelse. För att arbetet skall vara framgångsrikt krävs möjligheter till effektiv kontroll av befintlig verksamhet, möjlighet till förebyggande verksamhet, informationsinsatser, utbildning m.m. De resurser som för närvarande finns för miljöskydds- och miljövårdsarbetet i Storstockholmsregionen är inte tillräckliga för att arbetet skall kunna bedrivas i tillfredsställande omfattning.

Riksdagen bör ställa tillräckliga resurser till länsstyrelsens förfogande så att en god livsmiljö kan vara möjlig även i ett storstadsområde.

De miljöpolitiska åtgärder som bör vidtas är följande:

1. Stockholms läns andel av de statliga investeringsändamålen för kollektivtrafik och vägnät ökas.
2. Förutsättningar för regionala miljöavgifter skapas.
3. Krav på bättre avgasrening – det industriella utvecklingsarbetet inom bilindustrin måste intensifieras.
4. Att förmånsbeskattningen av tjänstebilar ändras så att bilar med dieselmotor eller icke katalytiskt avgasrenad bensinmotor får ett avsevärt högre förmånsvärde.
5. Berörda myndigheter får i uppdrag att anordna fasta avisningsplatser på Arlanda.
6. Berörda myndigheter får i uppdrag att genomföra en marksanering runt Arlanda.

7. Åtgärder för att minska avfallsmängderna.
8. Statens markområden, som inte behövs för statliga ändamål, försäljs till kommunerna för i första hand bostadsbyggande.
9. Medel anvisas för bevarande av skärgårdslandskapet.
10. Behovet av en samlad redogörelse för åtgärder för Mälarens vatten.
11. Åtgärder för att trygga den framtida grundvattenförsörjningen.
12. Tillräckliga resurser ställs till länsstyrelsens förfogande för miljöskydds- och miljövårdsarbetet i Stockholms län.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av miljöpolitiska åtgärder i Stockholms län.

Stockholm den 24 januari 1989

Sylvia Pettersson (s)

Christina Pettersson (s)

Ines Uusmann (s)

Åke Wictorsson (s)

Anita Johansson (s)